

מיצ"ב

מבחן בעברית

כיתה ה' | פנימי

שם התלמיד/ה: _____

הכיתה: _____

תלמידים יקרים,

לפניכם מבחן בעברית.

במבחן שני קטעי קריאה, שאלות העוסקות בקטעי קריאה אלה ומשימה בהבעה בכתב.

קראו את הקטעים בעיון והשיבו על כל השאלות ברצינות רבה ובתשומת לב.

נסחו את תשובותיכם בבהירות בכל השאלות ובמשימה בהבעה בכתב.

אם תתבקשו לבחור תשובה נכונה אחת מבין כמה תשובות, סמנו $\times$ ליד תשובה אחת שבחרתם.

לרשותכם 90 דקות, אך אם תזדקקו לזמן נוסף, בקשו מהמורה.

בהצלחה!

התחילו לעבוד בעמוד הבא.

חלק ראשון

כוכבים בגבול

מאת אוריאל אופק

בספר "כוכבים בגבול" מסופר על התקופה שלפני קום המדינה. בימים אלה שלטו הבריטים בארץ ולא אִפְשְׁרו ליהודים לעלות לארץ ישראל. יהודים רבים הִסְתַּכְּנוּ וניסו לעלות לארץ בדרכים שונות. אנשי היישוב היהודי ולוחמי הפלמ"ח עזרו ליהודים לעלות לארץ. בתקופה זו עדיין לא הוקם צה"ל, והפלמ"ח היה הכוח הצבאי.

לפניכם פרק מהספר. בפרק זה מסופר על קבוצה של ילדים יהודים שהגיעו מהעיר דמשק בסוריה אל גבול ישראל שהיה סמוך לקיבוץ דפנה בצפון הארץ.

קראו את הפרק שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

תלמידי כיתה ו' בקיבוץ דפנה נכנסו אל הכיתה. גיורא וחבריו התיישבו ליד השולחנות והתכוונו לשיעור תנ"ך. המורה פנה אל התלמידים ואמר: "ובכן תלמידים, פתחו את ספר התנ"ך." בעודו מדבר נפתחה הדלת ואל הכיתה נכנס עודד. הוא קרב אל המורה והסתודד אִתּוֹ. כולם הכירו את עודד, שהיה מפקד בפלמ"ח ויצא לפעולות נועזות וסודיות.

5 "תלמידים," פנה המורה אל הכיתה, "אני מפסיק בזאת את השיעור. עליכם להשתתף עתה בפעולה חשובה, הקודמת לכל דבר אחר."

עודד אמר: "קיבלנו ידיעה שקבוצת ילדים יהודים הגיעה מסוריה אל הגבול כדי לעלות לארץ. הם מסתתרים עכשיו בתוך הָוּאָדִי שעל הגבול עם מדריך מהפלמ"ח שנשלח אליהם. אם הבריטים יגלו אותם הם יישלחו לבית הסוהר. דרושה לנו עזרתכם."

10 עיני כולם נדלקו בברק של ציפייה. אכן, לפעולה מעין זו מוכנים הם לצאת ומיד. גיורא הזדקק בכיסאו. נערים אחדים קמו ממקומם, התכוונו לצאת ולרוץ צפונה.

"עכשיו תצאו אל השדה שבקרבת הגבול," הוסיף עודד, "נקרא לזה טיול בטבע או קטיף פרחים לקישוט הכיתה¹. ואז, אחרי שתתפזרו על פני השדה, יגיעו מצדו השני של הגבול הילדים העולים..."

15 עוד לפני שסיים עודד את המשפט האחרון, פרצו הנערים מן הכיתה ויצאו בתרועעה. תפקידם היה ברור להם בהחלט.

השדה נפרש לפניו קסום וצבעוני, שדה של ראשית האביב: כלניות אדומות ולוהטות, רקפות ורודות וביישניות, חרציות זהובות והרבה עלעלים ירוקים.

¹ בתקופה שבה התרחש הסיפור עדיין לא אסרו לקטוף פרחי בר המוגנים כיום, כגון כלניות.

20 "עכשיו, תלמידים, נתפזר בשדה ונקטוף פרחים," אמר המורה שהיה נרגש במקצת. "מי שימצא פרח מעניין וירצה לדעת את שמו, יוכל לפנות אליי," אמר. לאחר שתיקה קלה הוסיף: "אבל התפזרו על פני שטח גדול." לכולם היה ברור מדוע.

חיש מהר פשטו הילדים על פני השדה, גחנו לקרקע והתחילו לקטוף פרחים. במרחק צעדים ספורים מהם נמצא הגבול, אבל השדה לא התחשב בעובדה זו והתפשט גם אל "חוץ-לארץ". הילדים עסקו בשקידה בתפקידם, קטפו מפרחי השדה ומדי פעם היו נושאים עיניהם אל מעבר לגבול, מצפים לאורחים העומדים להגיע משם. אבל השטח נראה ריק, ורק ערוצי נחל קטנים ביתרו אותו בדממה, כמסתירים בְּחוּץ סוד גדול.

"הם באים! הם באים!" שמע גיורא פתאום את קולם של חבריו. הוא הרים את ראשו והביט אל השדה שמעבר לגבול: מתוך ערוץ צר, מרחק של שמונים צעדים ממנו, צצו ועלו לפתע ראשים קטנים. בזה אחר זה הגיעו זוגות-זוגות של נערים בשורה ארוכה. דומה כאילו גם שם יצאה כיתה לטיול בטבע. הנערים והמדריך בראשם הזדרזו וקרבו אל גיורא ואל חבריו, שעמדו והביטו במחזה בְּהִשְׁתָּאוּת. הנערים לבשו בגדים דהויים ונראו פרועי שֶׁצֶר ועייפים מאוד. הם הלכו במהירות, ולאחר שתי דקות עמדו סמוכים מאוד זה לזה: הילדים מקיבוץ דפנה מזה והעולים מדמשק מזה. היה רגע אחד של שתיקה כְּבוֹשֶׁת נשימה. הם הביטו אלה באלה נבוכים ודוממים ולא מצאו את המילים המתאימות.

35 "אל תעמדו במקום אחד," קרא המדריך, "כל אחד מכם יצטרף לילד עולה, ויחד תמשיכו לקטוף פרחים. והעיקר – אל תשימו לב לחיילים הבריטים אם יבואו."

- וכך עשו. בשניות מעטות התערבבו אלה באלה והיו לגוף אחד, וכבר היה קשה להכיר מי בא משערי הקיבוץ ומי מגבעות סוריה. כולם עסקו בקטיפ פרחים.
- 40 לצדו של גיורא פסע נער בן-גילו, שתקן ועייף, שָׁעָרו חום, עיניו מכווצות ומביטות בסקרנות.
- "מה שמך?" שאל גיורא את חברו החדש.
- "מנשה," השיב קצרות.
- "ולי קוראים גיורא. מאיזו עיר הגעתם?"
- "מדמשק."
- 45 "ועשיתם את כל הדרך ברגל?!" שאל גיורא בנעימת התפעלות.
- "לא. נסענו הרבה. אבל גם הלכנו לא מעט."
- ברגע זה נשמעה חריקת בלמים. מכונית משא צבאית קרבה ועצרה, ומתוך תא הנהג יצא קצין בריטי.
- "עצור!" פקד הקצין וקרב אל הנערים.
- 50 "המשיכו לקטוף," אמר המדריך בקול שקט, "אל תשימו לב."
- הקצין הביט בחשד בנערים שהיו שקועים באיסוף הפרחים. פתאום שלח ידיו ותפס בכתפיו של מנשה, שעמד בקרבתו.
- "מה שמך?" קרא לעומתו בעברית במבטא אנגלי.
- "מ...נשה," ענה הנער המבוהל.
- 55 "ואיפה נולדת?" המשיך וחקר הקצין.
- "ב... " התחיל הנער, פתאום השתק, תלה מבטו במדריך שהאזין לחקירה בפנים אדישות כביכול, ואחר-כך סיים: "בחיפה."
- "לא בדמשק?" הוסיף הקצין וצבט את זרועו בכוח.
- "ל...לא," השיב מנשה ומשך את זרועו מידי הקצין.
- 60 הקצין הזעיק פנים ופנה לחזור אל המכונית. לפתע פנה לאחור אל עבר הילדים ופקד:
- "הביתה! הביתה! מהר!"
- לאחר שהמכונית הסתובבה לאחור ודהרה בחזרה אל המחנה, עשו הנערים את דרכם אל הקיבוץ. עתה נשמו כולם לרווחה.
- גיורא ומנשה הוסיפו לפסוע זה לצד זה.
- 65 "איך קוראים לפרחים האלה?" שאל מנשה והצביע על הזר האדום שבידי חברו.
- "כלניות," השיב.

"אהה, כן," נזכר מנשה, "המורה שלנו בבית הספר היהודי בסוריה סיפרה לנו על הכלניות היפות בארץ ישראל."

סוף־סוף עברו את השער ונכנסו אל הקיבוץ.

70 גיורא נכנס לחדרו ושם את הכלניות באגרטל.

מנשה נשם לרווחה: דרך הנדודים שלו הגיעה לסיומה.

מעובד לפי ספרו של אוריאל אופק. **כוכבים בגבול**. 1964. תל אביב: יבנה.
© כל הזכויות שמורות למחבר ולאקו"ם.

השאלות

1. לאיזו שאלה יש תשובה בקטע שלפני הסיפור (הקטע הצבוע באפור)?

1 ☐ כיצד הגיעה קבוצת הילדים אל הגבול?

2 ☐ מי עזר ליהודים לעלות לארץ ישראל?

3 ☐ כמה זמן שלטו הבריטים בארץ?

4 ☐ מתי קמה מדינת ישראל?

2. לשם מה נכנס עודד לכיתה?

3. בשורות 22–26 יש תיאור של ילדי הקיבוץ בזמן שהיו בשדה ולפני שהגיעו הילדים מסוריה.

איזו אווירה רצה הסופר ליצור בתיאור זה?

1 ☐ אווירה של למידה ורצינות

2 ☐ אווירה של שקט ושלווה

3 ☐ אווירה של בלבול והיסוס

4 ☐ אווירה של מתח והתרגשות

4. בשורות 34–35 כתוב: "הם הביטו אלה באלה נבוכים ודוממים ולא מצאו את המילים המתאימות."

מדוע לדעתכם ילדי הקיבוץ והילדים מסוריה הרגישו כך ברגע המפגש?
הסבירו את תשובתכם לפי הסיפור.

5. בסיפור כתוב: "תפקידם היה ברור להם בהחלט." (שורות 15–16)
מה היה תפקידם האמתי של ילדי הקיבוץ?

- ☐1 להתערבב עם הילדים מסוריה ולהסתיר אותם ביניהם.
- ☐2 לטייל עם הילדים מסוריה וללמדם על פרחי ארץ ישראל.
- ☐3 להראות לילדים מסוריה את הדרך מהגבול אל הקיבוץ.
- ☐4 לקטוף פרחים לכבוד בואם של הילדים מסוריה לארץ.

6. בסיפור גיורא ומנשה משוחחים ביניהם (שורות 41–46, 65–68).
סמנו נכון או לא נכון לפי מה שנאמר בשיחות אלה.

- 1. בסוריה היה בית ספר יהודי. ☐1 נכון ☐2 לא נכון
- 2. הילדים מסוריה עשו את כל הדרך לארץ ישראל ברגל. ☐1 נכון ☐2 לא נכון
- 3. הילדים מסוריה למדו על ארץ ישראל עוד בסוריה. ☐1 נכון ☐2 לא נכון

7. בסיפור כתוב: "מנשה נשם לרווחה: דרך הנדודים שלו הגיעה לסיומה." (שורה 71)
כלומר מנשה הרגיש –

1 ☐ גאווה.

2 ☐ הקלה.

3 ☐ התלהבות.

4 ☐ עייפות.

8. במשפטים שלפניכם יש מילים מודגשות.
למה מתכוונים או למי מתכוונים במילים המודגשות?

דוגמה:

בשורה 8 כתוב: "... עם מדריך מהפלמ"ח שנשלח אליהם."
במילה אליהם מתכוונים ל**יחידת פיקוד אסל"ף**.

1. בשורות 25–26 כתוב: "... ורק ערוצי נחל קטנים ביתרו אותו בדממה..."

במילה אותו מתכוונים ל_____.

2. בשורה 30 כתוב: "דומה כאילו גם שם יצאה כיתה לטיול בטבע."

במילה שם מתכוונים ל_____.

3. בשורה 65 כתוב: "... והצביע על הזר האדום שבידי חברו."

במילה חברו מתכוונים לילד ששמו_____.

9. לפניכם שישה אירועים מן הסיפור.

סדרו את האירועים לפי הסדר שבו התרחשו בסיפור.

כתבו את המספר המתאים בכל משבצת.

ילדי הקיבוץ קטפו פרחים בשדה שהיה בקרבת הגבול.

הקצין הבריטי הגיע לשדה וחקר את מנשה.

עודד נכנס לשיעור תנ"ך של תלמידי כיתה ו'.

כל הילדים נכנסו אל הקיבוץ.

הילדים מסוריה הגיעו בזוגות וצעדו בשורה ארוכה.

הילדים מסוריה וילדי הקיבוץ קטפו פרחים יחד.

בכתיבתכם הקפידו על ניסוח,
על סימני פיסוק, על כתיב נכון
ועל כתב יד ברוך.

10. הספר "כוכבים בגבול" נכתב לפני 50 שנה בערך.

האם לדעתכם הספר מתאים גם לילדים בימינו

אף-על-פי שנכתב מזמן?

נמקו את תשובתכם לפי הפרק שקראתם.

11. מה תפקידו של הקטע שלפני הסיפור (הקטע הצבוע באפור)?

- ☐1 להסביר מה קרה לגיבורי הסיפור בפרקים הקודמים שבספר.
- ☐2 לספר מתי כתב הסופר את הספר "כוכבים בגבול".
- ☐3 למסור מידע על התקופה שבה התרחש הסיפור.
- ☐4 לתאר מה קרה אחרי קום המדינה.

12. לפניכם קטע מן הסיפור:

השדה נפרש לפניהם קסום וצבעוני, שדה של עונת האביב:
כלניות אדומות ולוהטות, רקפות ורודות וביישניות, חרציות
זהובות והרבה עלעלים ירוקים.

א. סמנו בקטע שמונה שמות תואר.

ב. מה תורמים שמות התואר הרבים לקורא?

- ☐1 הם מספרים לקורא מתי פורחים פרחי השדה.
- ☐2 הם עוזרים לקורא לראות בדמיונו כיצד נראה השדה.
- ☐3 הם מלמדים את הקורא מה שמות הפרחים בשדה.
- ☐4 הם מסבירים לקורא מדוע היה השדה גדול ורחב.

13. בקטע שלפניכם חסרות מילים.

השלימו את החסר בקטע במילים מהשורש ק־ט־פ.

הפועלים יצאו לפרדס כדי ⁽¹⁾ _____ תפוזים.
המנהל ביקש שהם ⁽²⁾ _____ את כל התפוזים מן העצים. במשך כל היום
עסקו הפועלים ב ⁽³⁾ _____ התפוזים. התפוזים ש ⁽⁴⁾ _____ על ידי
הפועלים, נאספו בארגזים גדולים.

14. לפניכם שלוש מילים מן הסיפור: פֶּשֶׁטוֹ, יִתְפַּזְרוּ, עֶסְקוּ.

מה משותף לכל המילים האלה?

סמנו ✓ ליד שתי התשובות הנכונות.

- (1) _____ כל המילים שייכות לאותה משפחת מילים.
- (2) _____ כל המילים הן פעלים.
- (3) _____ כל המילים הן בלשון רבים.
- (4) _____ כל המילים הן בזמן עבר.
- (5) _____ לכל המילים אותה משמעות.

בכתיבתכם הקפידו על ניסוח,
על סימני פיסוק, על כתיב נכון
ועל כתב יד ברור.

אתם חברים במועצת התלמידים ואחראים לסייע לתלמידים העולים להשתלב בבית הספר.

במכתבכם **תארו** את **הקשיים** הצפויים לתלמידים העולים, **וכתבו הצעות** לתלמידי בית הספר כיצד הם יכולים לעזור לעולים החדשים להתמודד עם קשיים אלה.

כתבו לפחות 7 שורות.

קראו שנית את מה שכתבתם ותקנו לפי הצורך.

חלק שני

קראו את קטע המידע שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

מוציאים לחם מן הארץ

האם אתם יכולים לדמיין לעצמכם ארוחת ערב ללא פרוסת לחם? הפסקת עשר ללא כריך? מנת פלאפל ללא פיתה? קשה לדמיין עולם בלי לחם. הלחם הוא מוצר בסיסי המשמש מרכיב חשוב בתזונתו של האדם. יש בו חומרים חיוניים לגוף, כגון פחמימות, ויטמינים, מינרלים ופלבונים. חומרים אלה עוזרים לבנות את גוף האדם ולקיים אותו.

5 איך התחיל האדם לייצר לחם?

כבר בתקופה קדומה מאוד גילה האדם שהוא יכול להשתמש בסוגי דגן¹, כגון חיטה ושעורה, למאכל ולהכנת קמח. הוא אסף זרעים של חיטה ושל שעורה משדות הבר, זרע אותם מסביב למקום מושבו וגידל אותם. כך הצליח האדם להרבות את גידולי הדגן באופן מלאכותי.

עם הזמן למד האדם להכין לחם מגידולי הדגן. לאחר שקצר את גרגירי החיטה והשעורה, הוא ייבש אותם בשמש. את הגרגירים המיובשים טחן באמצעות שתי אבנים ויצר קמח. 10 את הקמח הוא ערבב במים והכין ממנו בצק. לאחר מכן קָש את הבצק, אפה אותו, וכך יצר את הלחם הראשון. הלחם הראשון היה שטוח ודק. המְצָרִים הקדמונים היו הראשונים שהוסיפו לבצק שמרים. בזכות השמרים הם הצליחו להתפיח את הבצק ולהכין ממנו לחם רך ואוורירי, השונה מן הלחם שהיה מוקָר עד אז.

15 איך מייצרים לחם היום?

כיום רוב האנשים אינם מייצרים בעצמם את הלחם שהם אוכלים, אלא קונים לחם המיוצר במאפיות תעשייתיות גדולות. הקמח מגיע מטחנת הקמח אל המאפייה, שם מוסיפים לו מים, שמן, תבלינים ושמרים, ומכונת הבצק מערבבת את החומרים. כשהבצק מוכן הוא יוצא מן המכונה חתוך לגושים קטנים ואחידים. גושים אלה מתחילים לנוע על מסילה באטיות לכיוון תנור אפייה גדול מאוד. כך נכנסים גושי בצק חיוורים מצד אחד של התנור, 20 ומצדו האחר יוצאות כיכרות לחם חומות וריחניות. לאחר שכיכרות הלחם מתקררות, חלק מהן מגיעות לשתי מכונות נוספות: האחת פורסת אותן והאחרת עוטפת אותן. בסוף תהליך ייצור הלחם כל כיכרות הלחם מוכנסות לארגזים. הארגזים מועמסים על משאיות, והן מובילות אותם לחנויות.

¹ דגן – שם כללי לצמחים שהגרגירים שלהם משמשים מזון לבני אדם, כגון חיטה, שעורה, אורז, תירס.

כמעט לכל ארץ או לכל אזור בעולם יש לחם המיוחד להם. כיצד התפתחו סוגי לחם שונים? התשובה לכך קשורה למאפיינים המיוחדים של כל ארץ או אזור: האקלים (טמפרטורה וכמות גשם) וכן מבנה השטח, למשל מישורי או הררי. מאפיינים אלה משפיעים על סוג הדגן הצומח באותו אזור. יש אזורים שהגידול העיקרי בהם הוא חיטה, שעורה או שיבולת שועל, ויש אזורים שהגידול העיקרי בהם הוא דגן מסוג אחר, כגון אורז, תירס או טף. סוג הדגן משפיע על סוג הלחם המיוצר ממנו.

טף

הטף הוא הדגן הקטן בעולם. אזור גידולו העיקרי הוא אתיופיה שביבשת אפריקה. הוא גדל בחורף וזקוק לגשם רב ולאדמה רוויה כדי לצמוח. את הטף טוחנים לקמח ומן הקמח מכינים אינג'רה, שהיא סוג הלחם המוכר והנפוץ ביותר באתיופיה. האינג'רה היא מעין פיתה רכה ולחה הנאפית במחבת וטעמה חמצמצ. היא אינה רק לחם, משתמשים בה גם כצלחת מניחים עליה את המזון, ובזמן הארוחה אוכלים גם אותה.

הודו, שהיא אחת המדינות הגדולות בעולם, היא דוגמה למדינה שבה יש קשר בין לחם לאקלים. צפון הודו הוא אזור מישורי בחלקו, חם שם רוב השנה אך יש בו גם תקופה קרה, ולכן הוא מתאים לגידול חיטה. זו הסיבה שבדרך כלל אוכלים בצפון הודו לחם העשוי חיטה. לעומת זאת בדרום הודו המצב שונה. אמנם גם אזור זה מישורי, אך חם שם במשך כל השנה, ולכן אינו מתאים לגידול חיטה. סוג הדגן העיקרי בדרום הודו הוא אורז. את גרגירי האורז טוחנים לקמח, וממנו אופים סוגי לחם שונים.

סוג הלחם קשור לא רק לתנאי האקלים אלא גם לכלים העומדים לרשות האדם בכל אזור. למשל לשבטי נוודים החיים במדבר אין תנורי אפייה, ולכן הם אופים פיתות ישירות על גחלי המדורה או על פלי ברזל עגול הדומה למחבת הפוכה. הפיתה מוכרת בישראל ובארצות רבות במזרח התיכון ויש לה מגוון צורות וטעמים.

אפיית פיתות על פלי ברזל עגול

הלחם כסמל

- 50 בשל חשיבותו הרבה בתזונה היום-יומית זכה הלחם להיות סמל למשהו בסיסי וחיוני שאי-אפשר בלעדיו. בשפה העברית המילה "לחם" מופיעה בפתגמים ובביטויים רבים. בתורה נאמר לאדם: "בָּזַעַת אֶפְיָךָ תֹאכַל לֶחֶם..." (בראשית ג, יט). כלומר על האדם להתאמץ מאוד כדי להתפרנס ולהרוויח את לחמו. אם אומרים על מישהו "נִשְׁבֵּר מְטָה לְחֶמוֹ", פירוש הדבר שנפגעה פרנסתו ושהוא נשאר חסר-כול. לפי הפתגם "לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם" (דברים ח, ג), לא די לו לאדם במזון, בכסף וברכוש כדי להיות מאושר, אלא הוא זקוק גם לדברים אחרים, כגון תרבות ואמנות, כדי להעשיר את עולמו.
- 55 לא לחינם העניקו חז"ל (חכמינו זיכרונם לברכה) יחס מיוחד ללחם והקדישו לו ברכה מיוחדת: "הַמוֹצֵיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ". ברכה זו נאמרת לפני סעודה שבה אוכלים לחם.

מעובד לפי מוציאים לחם מן הארץ (1995). ג'ינו, יריב. **גלילאו צעיר, גיליון 17** ולפי תעשיית לחם טרי וטעים (תשע"א).
ייתב, בוסירה. **עיניים, גיליון 123**.

© כל הזכויות שמורות למחבר ולגלילאו צעיר.

© כל הזכויות שמורות למחבר ולעיניים.

תצלום: Ran Zisovitch/shutterstock.com

השאלות

16. מדוע הלחם חשוב לתזונתו של האדם לפי הקטע?

17. האדם הצליח לגדל חיטה ושעורה בכוחות עצמו.

מדוע היה זה הישג חשוב?

- ☐1 כי כך היה לאדם קל יותר לטחון את הגרגירים.
- ☐2 כי כך הצליח האדם להכין לחם בריא יותר.
- ☐3 כי כך הגדיל האדם את כמות הדגן למאכל.
- ☐4 כי כך פיתח האדם זרעי דגן מיוחדים.

18. המצרים הקדמונים היו הראשונים שהוסיפו שמרים לבצק של הלחם.

איזה שינוי חל בלחם בעקבות הוספת השמרים?

19. בקטע מתואר תהליך ייצור הלחם בתקופה קדומה ובימינו.

כתבו שני שינויים שחלו בתהליך ייצור הלחם מן התקופה הקדומה ועד ימינו.

1. בתקופה הקדומה _____ ,
לעומת זאת בימינו _____ .
2. בתקופה הקדומה _____ ,
לעומת זאת בימינו _____ .

20. א. בטבלה שלפניכם דוגמאות של לחם האופייני למדינות שונות.

השלימו את השורה האחרונה בטבלה לפי הקטע שהכותרת שלו היא **טף**.

המדינה	שם הלחם	סוג הדגן	הכלי שבו מכינים את הלחם
תימן	סֶלוֹף	חיטה	טבון – תנור העשוי חֶמֶר ובנוי מחוץ לבית.
מקסיקו	טוֹרְטִיָּה	תירס	מחבת
צרפת	בֶּגֶט	חיטה	תנור
רוסיה	לחם רוסי	שיפון, שעורה או שיבולת שועל	תנור
איטליה	פּוֹקֶצָ'ה	חיטה	תנור
		טף	

ב. השלימו את המשפטים שלפניכם לפי הטבלה שלמעלה.

1. במדינה _____ אופים לחם מכמה סוגים של דגן.

2. במקסיקו אופים לחם מ _____.

3. ב _____ אופים לחם בטבון, לעומת זאת ב _____ מכינים לחם במחבת.

21. מהי המטרה העיקרית של הקטע שהכותרת שלו היא **טף**?

1 ☐ לתאר את האקלים באתיופיה.

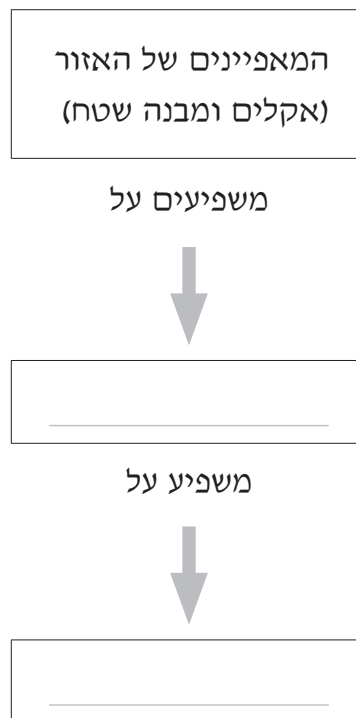
2 ☐ להסביר איך מגדלים טף.

3 ☐ לפרש את משמעות השם **אִינְג'רָה**.

4 ☐ להוסיף מידע על אחד מסוגי הדגן.

22. לפי הקטע, מדוע שבטי נְוֹדִים החיים במדבר אופים פיתות על גחלי המדורה?

23. השלימו את החסר בתרשים שלפניכם לפי הקטע לחם במקומות שונים בעולם.

24. בקטע הלחם כסמל מופיעים ביטויים המתאימים למקרים שונים בחיים.

לפניכם שני מקרים. העתיקו מן הקטע הלחם כסמל את הביטוי המתאים לכל מקרה.

1. המפעל שבו עבד יואב נסגר, והוא פוטר מעבודתו.

הביטוי המתאים: _____

2. רותי עובדת קשה מאוד כדי לפרנס את משפחתה.

הביטוי המתאים: _____

25. לפניכם משפט שהושמט מן הקטע על הלחם:

"בתנור האפייה גדול הממדים נאפות באותו זמן אלפי כיכרות לחם."

בקטע מוציאים לחם מן הארץ יש ארבע כותרות מְשֻׁנָּה.

לאיזו כותרת משנה בקטע שייך המשפט שהושמט?

1 ☐ איך התחיל האדם לייצר לחם? (שורות 5–14)

2 ☐ איך מייצרים לחם היום? (שורות 15–24)

3 ☐ לחם במקומות שונים בעולם (שורות 25–48)

4 ☐ הלחם כסמל (שורות 49–58)

26. בשורות 53–54 כתוב: "... פירוש הדבר שנפגעה פרנסתו..."

את המילה **פרנסתו** נחפש במילון בערך –

1 ☐ פְּרָנְסָה

2 ☐ פְּרָנְסוֹ

3 ☐ פְּרָנְסָת

4 ☐ פְּרָנְסָתוֹ

27. בקטע שלפניכם מודגשות מילים.

"צפון הודו הוא אזור מישורי בחלקו, חם שם רוב השנה **אך** יש בו גם תקופה קרה, **ולכן** הוא מתאים לגידול חיטה. זו הסיבה שבדרך כלל אוכלים בצפון הודו לחם העשוי חיטה. לעומת זאת בדרום הודו המצב שונה." (שורות 34–39)

איזו מילה אפשר לכתוב במקום כל מילה מודגשת כך שמשמעות המשפט לא תשתנה?

1. במקום **אך** אפשר לכתוב –

לדוגמה	גם	אולם	אם
(1)	(2)	(3)	(4)

2. במקום **לכן** אפשר לכתוב –

משום כך	אכן	למשל	אבל
(1)	(2)	(3)	(4)

28. כתבו את המשפטים שלפניכם בלשון **רבים**.

האדם הבין שהוא יכול להשתמש בדגנים למאכל. הוא אסף זרעים של הדגנים הגדלים בשדות הבר וזרע אותם בשדות שלו.

בני האדם

29. כתבו בשתי מילים את המילה המודגשת בכל משפט.

דוגמה:

האדם זקוק לתרבות ולאמנות כדי להעשיר את עולמו.

עולמו – פֶּלֶאָם שֶׁאֵין

1. הפיתה שונה בצורתה מהלחם.

צורתה – _____

2. יש בעלי חיים שמחפשים את מזונם בלילה.

מזונם – _____

30. בשורות 21–22 כתוב – "... חלק מהן מגיעות לשתי מכוונות נוספות: האחת פורסת אותן והאחרת עוטפת אותן."

מה מציינות הנקודתיים במשפט זה?

1 ☐ הדגשה

2 ☐ פירוט

3 ☐ ציטוט

4 ☐ דיבור ישיר

בהצלחה!

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.

114-EVR-016-5-SOF-pnimi-net

114

114-01-05-01-01-015-016-05